

آموزش تئوری موسیقی

با روش:

گفتاری - شنیداری - دیداری

به همراه نوار کاست و CD

مرتضی سرآبادانی

فهرست

صفحات	عناوین
	پیشگفتار
	فصل اول
۱۱	مقدمات
۱۱	تعریفی از هنر
۱۲	تعریفی از موسیقی
۱۶	تنوری و عمل در موسیقی
۱۶	پنج خط حامل
۱۸	نام و شکل و ترتیب صداها در موسیقی
۲۰	نوت در موسیقی

.....	کلید	۲۱
.....	خط اضافه :	۲۶

فصل دوم

.....	وزن در موسیقی	۳۳
.....	کشش‌ها	۳۴
.....	سکوت‌های کشش‌ها	۴۷
.....	علائم دیگر مربوط به وزن	۴۹

فصل سوم

.....	میزان‌ها در موسیقی	۵۷
.....	خطوط عمودی در میزان‌ها	۵۹
.....	کسر میزان چیست؟	۶۰
.....	ضرب قوی و ضرب ضعیف در میزان‌ها	۶۶
.....	انواع میزان‌ها	۶۸
.....	تبدیل میزان‌های ساده به ترکیبی یا بالعکس	۷۳
.....	نشان دادن ضرب‌های میزان‌ها	۸۱
.....	سنگپ و ضدضرب	۸۶

فصل چهارم

.....	اصوات و فواصل آن‌ها در موسیقی	۹۳
.....	تقسیم‌بندی صداها در موسیقی	۹۵
.....	علائم تغییردهنده‌ی فواصل اصوات	۱۱۶

فصل پنجم

.....	گام در موسیقی	۱۲۹
-------	---------------	-----

تعریف گام - انواع و کاربرد آن	۱۲۹
گام‌های مازور	۱۳۳
علائم ترکیبی در گام‌های مازور	۱۳۶
فرق گام و تنالیته در موسیقی	۱۳۷
پیدایش و ترتیب دیزها و بمل‌ها به‌عنوان علائم ترکیبی در گام‌های مازور	۱۴۱
گام‌شناسی مازورها	۱۴۷
گام‌های مینور	۱۵۱
علائم ترکیبی و عرضی در گام‌های مینور	۱۵۵
رابطه‌ی گام‌های مازور و مینور نسبت به یکدیگر	۱۵۸
گام‌شناسی مینورها	۱۶۰
موضوعات برخاسته از گام‌ها	۱۶۳
۱- همصدایی دو گام	۱۶۴
۲- گام‌های همسایه	۱۶۴
۳- تغییر گام در یک اثر موسیقایی	۱۶۶
۴- انواع مدولاسیون از تغییر گام	۱۶۷
۵- انتقال	۱۷۱
۶- انواع انتقال در موسیقی	۱۷۳
۷- سازهای اوت (Ut)	۱۷۶
۸- سازهای انتقالی	۱۷۷
۹- تنوع گام‌ها	۱۷۸
۱۰- در خصوص گام‌های موسیقی ایرانی	۱۷۸

فصل ششم

علائم و اصطلاحات مربوط به حالات حسی و اجرایی در موسیقی	۱۸۷
درباره‌ی نیرو و شدت صدا	۱۸۷
سپس درباره‌ی حرکت و ریتم و حالات آن	۱۸۹

۱۹۱	درباره‌ی حالات روحی و روانی
۱۹۳	علامه و اصطلاحات اجرایی دیگر
۱۹۷	اجرای آرپژی
۱۹۷	گذر
۱۹۸	لیزش صوتی یا گلیساندو
۱۹۹	انواع تکرارها
۲۰۲	سوردین یا صداخفه‌کن
۲۰۲	پیتزیکاتو
۲۰۲	طرز ریتم‌نویسی در سازهای کوبی
۲۰۳	طرز نت‌نویسی پارتیتور

فصل هفتم

۲۰۷	آکوردشناسی مقدماتی
۲۰۷	آکوردهای سه صدایی
۲۰۹	وارونگی و عددگذاری در آکوردها
۲۱۱	آکوردهای چهار صدایی و بیشتر
۲۱۴	چهاربخشی نمودن آکوردها بر روی دو حامل
۲۱۹	واژه‌نامه

ما هم ترکیب نماییم و مثلاً برای هر کششی یک صدا را در نظر گرفته و آن‌ها را جهت اجرا بین سازهایی تقسیم کنیم تا نغمه‌یی رنگین‌تر یا آهنگی دلنشین خلق شود، می‌بینیم و گوش می‌دهیم به این نمونه، اما نخست معرّفی صداها به تنهایی به وسیله‌ی ساز ارگ.

سپس همین صداها و نه بیشتر از آن را با وزن‌های مختلف می‌شنویم که به وسیله‌ی سازهای پیانو - ویولنسل و فلوت اجرا گردیده‌اند.

Flute

Piano

Violoncello

Fl.

Pno.

Vlc.

پس ملاحظه نمودیم که وزن و صوت از ارکان مهم موسیقی‌اند ولی به تنهایی موسیقی کامل نیستند، آیا شما می‌توانید مانند همین ترکیب و تجزیه‌ی زمانی و صوتی را با ساز یا حتی با خواندن انجام دهید و یا یک آهنگ ساده را مورد تجزیه‌ی ریتمی و صوتی قرار دهید؟

شاید شروع کار ما قدری سنگین بود، به خصوص برای کسانی که با موسیقی آشنایی علمی چندانی ندارند اما از این جا به بعد خیلی ساده و سبک‌تر آغاز می‌کنیم.

تئوری و عمل در موسیقی

وقتی که ما درباره‌ی هر موضوعی یا هر قانون و قرارداد و علامت و اصطلاحی در موسیقی صحبت می‌کنیم یا آن‌ها را به‌طور عقلانی می‌نویسیم و شرح می‌دهیم این را تئوری یا جنبه‌ی نظری موسیقی می‌نامیم، ولی به محض این که صحبت و حرف زدن و شرح دادن قلمی و زبانی به کنار می‌رود و قطعه‌ی اجرا می‌شود، بخش عملی آن آغاز می‌گردد.

بنابراین تئوری یا نظری موسیقی به کلیه‌ی مطالب و نکاتی گفته می‌شود که به ذهن و زبان و قلم ما می‌آیند و به کمک عقل بیان می‌گردند و در مقابل آن جنبه‌ی عملی است که همانا کلیه‌ی ذهنیت‌ها یا نظریات و مطالبی است که با ابزار آلات موسیقایی و با زبان احساس اجرا می‌گردند و به گوش می‌رسند.

پنج خط حامل

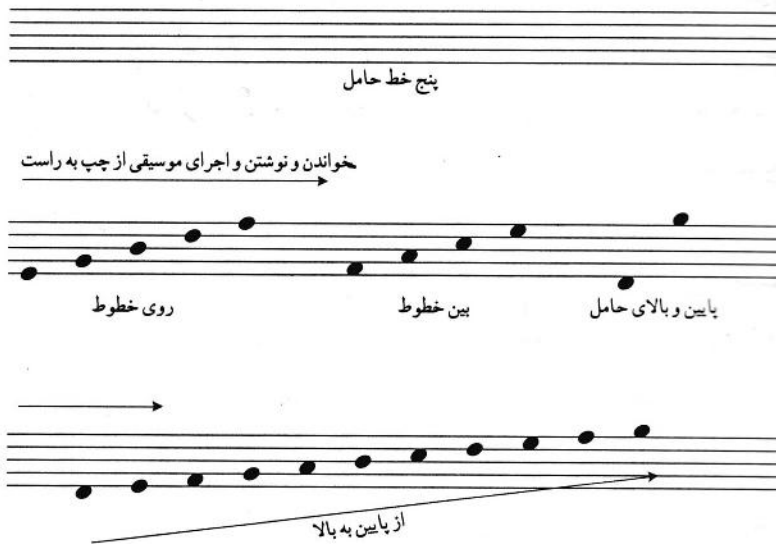
ما می‌دانیم که در سخن گفتن، هر زبانی دارای خطی برای نوشتن هم هست و هر خطی از یکسری کلمات و حروف تشکیل می‌شود که آن‌ها را به‌طور منظمی در بین یا روی یک یا دو یا چند خط افقی یا عمودی می‌نویسند.

در زبان موسیقی نیز همین‌گونه است، یعنی صداها یا بعضی اصطلاحات دیگر همانند کلمات و حرف‌هایی هستند که اگر منظم و شکل‌نوشته شوند، مجموعاً خط موسیقی را تشکیل می‌دهند و برای به‌وجود آمدن این خط احتیاج است که حروف و اصطلاحات

به کمک خطوطی ثبت گردند یا جایگاه یابند همچنان که کلمات در زبان فارسی روی یک خط، یا در زبان انگلیسی بین دو خط نوشته می شوند و نظم می گیرند.

در موسیقی حرف ها و اصطلاحات را رو یا بین یا پایین و بالای پنج خط موازی به نام حامل می نویسیم، بنابراین حامل که معنی حمل کننده را دارد پنج خط موازی و افقی است که نوت ها و اصطلاحات موسیقی در جاهای مختلف آن قرار می گیرند و معمولاً هر خط که شماره بی دارد از پایین به بالا شماره گذاری می شود. مثلاً پایین ترین خط را خط اول و به ترتیب بالایی را دوم و بعدی ها را خط سوم و چهارم و پنجم حامل می گوئیم.

ضمناً خط موسیقی را که روی حامل نوشته می شود، مثل انگلیسی از طرف چپ به راست می نویسیم و می خوانیم درست بالعکس خط فارسی.

چند پرسش و تمرین:

- پرسش ۱ - آیا می توانید پنج خط حامل را تعریف کرده و علت پیدایش و کاربرد آن را بگویید؟
- پرسش ۲ - آیا می توانید مختصراً هنر و موسیقی را تعریف کنید؟

